

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД :
« ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ 11
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»**

**Формування навичок зорового сприйняття
іншомовного тексту на початковому етапі
вивчення англійської мови дітей в інклюзивних класах
Номінація «навчально – методичний посібник»**

**Кухарець Олена Олегівна
вчитель англійської мови
«спеціаліст ІІ категорії»**

097 51283445

**Ратинська Інна Петрівна
Вчитель англійської мови та початкових класів
« спеціаліст І категорії»**

0976822822

Автори : Кухарець Олена Олегівна., Ратинська Інна Петрівна, вчителі комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ст.№11 Вінницької міської ради»

Кухарець О.О., Ратинська І.П. Формування навичок зорового сприйняття тексту на початковому етапі навчання англійської мови дітей в інклюзивних класах. Навчально- методичний посібник/ О.О.Кухарець, І.П.Ратинська. – Вінниця: ММК,2020 – 49 с.

Рецензенти:

Олійник Г.В.

Петрова А.І.

Рекомендовано методичною радою

Закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №11

Вінницької міської ради»

(Протокол №4 від 08.01.2020 р.)

В запропонованому посібнику розкриваються теоретичні засади створення сприятливого інклюзивного середовища в загальноосвітній школі для дітей, які мають розлади аутичного спектру, дислексію та затримку психічного розвитку з метою формування навичок зорового сприйняття тексту та успішного оволодіння іноземною мовою. Практична частина містить власні розробки, які застосовуються на уроках та індивідуальних заняттях з предмету та надають учням з особливими потребами не тільки формувати основні компетентності, а й стати частиною учнівського колективу.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
I ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА	6
1.1 Створення успішного інклюзивного середовища на уроках іноземної мови.....	6
1.2 Навчання читання дітей з затримкою психічного розвитку, аутистів та дітей з дислексією	9
II. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	17
2.1 Казки про абетку	17
2.2. Ігри для навчання зорового сприйняття учнів з особливими освітніми потребами.....	24
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47
ДОДАТОК 1	49
ДОДАТОК 2	50
ДОДАТОК 3	51

ВСТУП

Сучасне суспільство ставить перед вчителем нові виклики, нові висоти, яких потрібно досягати тут і зараз. Разом з поколінням міленіаллів до нас приходять такі поняття, як мобільність поведінки, емпатія, ефективні управлінські навички та багато іншого.

Коли ми говоримо про вивчення іноземної мови в сучасному світі, то розуміємо, що вона необхідна нам в усіх сферах суспільного та професійного життя.

Нова Українська Школа – це інноваційний підхід до викладання та навчання, але, щоб осягнути всю суть цієї реформи, потрібно ще довго та натхненно працювати. Один з аспектів, який викликає труднощі, є робота в інклюзивних класах з дітками, в яких є особливі потреби.

За не таким уже і великий період роботи в загальноосвітніх навчальних закладах, ми працюємо уже приблизно 4 роки з дітьми, в яких є різні особливості розвитку. Починали ми знайомство з інклюзією з дітей, в яких є аутизм, дцп, але це були діти, які не знаходились в загальношкільному освітньому середовищі, а навчались індивідуально. Останні два роки ми активно співпрацюємо з особливими дітьми на теренах школи і це має певні особливості, які ми маємо бажання розкрити та поділитись своїм досвідом у викладання іноземної мови.

Теоретична частина нашого посібника містить поняття про створення інклюзивного середовища в загальноосвітніх школах та головні принципи успішного формування навичок зорового сприйняття іноземної мови для дітей з особливими освітніми потребами.

Практична частина посібника містить авторські нароби, які допомагають нам прищеплювати любов до предмету та створювати ситуації успіху на уроках іноземної мови, дозволяють почуватись впевнено на одному рівні з класом та бути членом команди, яка має бажання вчитись.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

I. Створення успішного інклюзивного середовища на уроках іноземної мови

Сьогодні дуже поширеною є думка, що процес навчання в інклюзивному класі схожий на роботу з дітьми лише з певними діагнозами, проблемами психічного розвитку, розладами поведінки або особливостями, які пов'язані з опорно- руховим апаратом. Проте ця думка є хибною. Інклюзивне навчання полягає в тому, що в звичайному класі вчать звичайні діти, просто деякі з них вчать трошечки по-іншому – наприклад, використовуючи шрифт Брайля. Але в такому класі ні в якому разі не має бути відокремлення одних дітей від інших (навіть на рівні риторики). З урахуванням рекомендацій спеціалістів та настільки, наскільки це можливо, у такому класі налагоджується спільне навчання [2;16]

Головне завдання інклюзивного середовища, в яке потрапляє дитина, здолати певні відхилення в розвитку учня та запобігти небажаним негативним тенденціям розвитку та долати їх разом.

Провідний принцип інклюзії – це готовність учителя та учнів пристосуватись до індивідуальних потреб різних категорій дітей за рахунок структурно-функціональної, змістовної та технологічної модернізації освітньої системи закладу, здійснення індивідуального підходу, гуманне ставлення до кожної дитини, проведення занять у формі ігрової діяльності [4;134].

Інклюзивне середовище змінює роль вчителя звичайного загальноосвітнього навчального закладу на таку, що повинні сприймати учні з обмеженими можливостями, так само як і інші діти в класі [1;15]. Тому на сучасному етапі існує нагальна проблема забезпечення створення такого освітнього середовища на уроці, особливо іноземною мовою. Як відомо, цей предмет є дуже важливим, але його досить важко вивчати, зокрема для хто має особливості психофізичного розвитку.

Крім того, мови та література надають можливості для реалізації гуманістичних принципів під час оволодіння навчальним матеріалом формами та способами превентивної діяльності, а також для виховання духовних потреб учня.

Освітнє середовище лише тоді буде інклюзивним, коли матиме певні специфічні ознаки, серед яких: спланований і організований фізичний простір, у якому б діти могли безпечно пересуватися під час групових та індивідуальних занять; наявність сприятливого соціального й емоційного клімату; умови, що сприяють спільній діяльності дітей; надання один одному допомоги в досягненні позитивного результату. В інклюзивному освітньому середовищі всі діти здатні досягати успіху. У контексті цього питання Д. МакГрегор і Фогельсберг наводять переваги для дітей з особливими освітніми потребами [10].

В інклюзивному середовищі діти з обмеженими можливостями демонструють: вищий рівень соціальної взаємодії з іншими дітьми, які таких обмежень не мають; підвищується соціальна компетентність і вдосконалюються комунікативні навички дітей із відмінними здібностями; діти з особливими потребами навчаються за складнішою й більш поглибленою навчальною програмою, завдяки чому процес набуття вмінь і навичок відбувається більш ефективно, а академічні досягнення покращуються; посилюється соціальне сприйняття дітей із відмінними здібностями завдяки методиці навчання в інклюзивних школах, де воно часто здійснюється у формі групової діяльності, стимулювання активності й саморозвитку особистості. [5]

У процесі вивчення предметних дисципліни О. Волошина та Н. Дмитренко наголошують на важливості застосування принципів інклюзивної освіти на заняттях з іноземної мови для дітей з обмеженими можливостями а саме: формувати лексичні, граматичні та фонетичні навички у процесі виконання завдань, що забезпечують запам'ятовування нових слів і застосування їх у мовленні; використовувати інформаційно-комунікаційні технології, що дають змогу «особливій» дитині із задоволенням вивчати іноземні мови; створювати сприятливий психологічний клімат і формувати ситуації успіху на кожному занятті з

іноземної мови; застосовувати здоров'язбережувальні технології, адаптовану програму з урахуванням особливостей психофізичного розвитку і можливостей дітей з обмеженими можливостями, ілюстрованого й аудіоматеріалу, інтерактивних елементарних завдань на CD [11, с. 147–148].

Адаптація дидактичних матеріалів означає пристосування освітніх засобів та носіїв інформації до особливих освітніх потреб учнів. Учні, які мають труднощі з письмом правою рукою, можуть використовувати ручку для шульги. Якщо в цьому є необхідність, то дозволено користуватися подушечкою чи зручною підставкою під руку, що може зменшити навантаження на неї. [2;16]

Якщо письмо недоступне, то учням старших класів можна запропонувати використовувати комп'ютер або планшет зі зручним утримувачем, де він у віртуальному освітньому середовищі класу чи школи зможе виконувати інтерактивні вправи та завдання з іноземної мови, а також слухати, читати та переглядати навчальні матеріали в різних медіа-форматах. Для учнів, які неспроможні писати чи друкувати, існує можливість керувати комп'ютером за допомогою приладу Tobii Dynavox eye tracker, що відстежує рухи очей і дає змогу відкривати й закривати вікна, вивчати відповідну інформацію. Решта адаптаційних заходів залежить від індивідуальної клінічної картини порушень учня з ДЦП[7; 65].

Отже, зазначене вище дало змогу констатувати, що забезпечення створення інклюзивного освітнього середовища на заняттях з іноземної мови має передбачати такі вміння вчителя:

- враховувати особливості оволодіння мовним матеріалом різними категоріями дітей з особливостями психофізичного розвитку;
- розробляти різні етапи занять з іноземної мови з урахуванням наявності в класі дітей з особливостями психофізичного розвитку (організаційний момент і мовленнєва зарядка; вивчення нового мовного або мовленнєвого матеріалу; тренування і засвоєння нового лексико-граматичного матеріалу; узагальнення та систематизація вивченого);

- застосовувати адаптацію та модифікацію матеріалів і навчальних завдань з іноземної мови (зокрема за допомогою засобів ІКТ) з урахуванням нозології, психофізичних і вікових особливостей учнів, а також за необхідності відображати це в індивідуальному плані розвитку дитини;
- використовувати елементи інклюзивних практик на заняттях з іноземної мови: арт-терапевтичні техніки (малювання, робота з лінією, плямою чи кольором, ліплення, квілінг тощо); пісочна анімація (її можна використовувати під час навчання письма літер, презентації й практики лексико-граматичного матеріалу, розвиток навичок мовленнєвої діяльності), музикотерапія тощо;
- співпрацювати з асистентом учителя та/або з асистентом дитини та в складі команди психолого-педагогічного супроводу [6].

1.2. Проблеми та виклики навчання іноземної мови в інклюзивному класі

Не секрет, що вивчення іноземної мови є достатньо важким процесом для дітей молодшого шкільного віку, оскільки їм потрібно гарно розуміти свою власну мову, мати правильну артикуляцію та вимову, граматично вірно будувати власне висловлювання та розпізнавати друкований текст. Навть не говорячі про дітей з особливими потребами учитель стикається з низкою проблем, які виділила Британська Рада, при вивченні іноземної мови:

- більшість людей з дитячого оточення не розмовляють іноземною мовою, таким чином діти просто не можуть відтворювати її в реальних життєвих ситуаціях;
- діти завжди бояться, що над ними сміятимуться, коли вони припустатимуться помилок;
- класична іноземна мова відрізняється від «мови вулиці» та сленгу, який зазвичай використовують і це спричиняє бар'єри для реального спілкування;

- учні сильно залежать від підказок вчителя, адже на уроці вони впевнені, що отримають допомогу, але в реальному житті не часто можна отримати підказку;
- діти не завжди чітко розуміють інструкції до вправ або не уважно їх слухають, що може завадити створенню «ситуації успіху»;
- діти бояться висловлюватись англійською, тому що бояться не правильно висловитись, зробити фонетичну або граматичну помилку, ті самі умови діють і на письмі. Значно легше сказати, що я не зрозумів завдання та не виконувати;
- також дуже важливий факт, що мова має культурний відбиток, і тому англійська часто не може передати весь словниковий запас представнику немісцевої культури[16].

Ці загальні проблеми мають місце і в звичайних класах, а для інклюзивних класів ми пропонуємо ряд порад, які допоможуть вчителю успішно проводити урок та, перш за все, для себе особисто, зняти проблему диференціації на «звичайних» та «особливих» учнів:

1. Створити позитивну атмосферу на уроці та давати такі завдання, які будуть виявляти сильні сторони слабких учнів, щоб вони не відчували дискримінації.
2. Залучати дітей до командної роботи, не залишати їх поза увагою.
3. Створити ряд правил «Classroom rules», які будуть зосереджені на створенні комфортних умов для усіх учнів
4. Під час виконання завдань з обмеженим часом, дітям з особливими потребами потрібно надавати час на завершення завдань. Краще якщо вони використають додатковий час, ніж залишать завдання не завершеним[17].

Навчання читання є однією з найважчих та найголовніших навичок, яку потрібно сформувати в початковій школі. Учні можуть досягти успіху у інших формах писемної та усної взаємодії та сформувати навичку читання для задоволення лише при умові повного розуміння прочитаного. Для того щоб досягти гарного результату

та навчити дітей поєднувати літери у слова, а потім і у речення та гарно, швидко і з повним розумінням читати текст.

В нашому посібнику ми піділяємо увагу формуванню навичок читання у дітей з аутизмом, затримкою психічного розвитку та дислексією. Ключовим фактором успішного навчання таких учнів є створення ситуації успіху та налагодження дружніх стосунків і звичайно потрібно сприймати їх як повноцінних членів суспільства. Якщо говорити в загальному, то успіх навчання залежить цілком від людських якостей учителя, психологічного комфорту, а не тільки від його знань та володіння методикою.

Ми виділяємо 4 стратегії для успішного формування навичок зорового сприймання:

Стратегія 1 - Повторення, повторення і ще раз повторення !

Послідовний повторення алфавіту на початку уроків є запорукою формування грамотності - це дивовижна стратегія, яка допоможе студентам швидко та без особливих зусиль засвоїти алфавіт. Ця «алфавітна рутинна» може складатися з будь-якого виду буквеної діяльності, який вам подобається і ви хочете реалізувати у вашому класі, але в ідеалі він повинен залишатися однаковим кожен день в один і той же час. Це повторення є надзвичайно ефективним способом для більшості учнів добре засвоїти свої алфавітні навички. Деякі швидкі, прості дії для створення рутини можуть включати:

1. Проспівування абетки під різні типи музики.
2. Момнотонне проговорювання або читання алфавітного репу.
3. Проговорювання з рухами чи відбиванням такту.
4. Створення казок про літери та предмети.

Стратегія 2 – Більше руху!

Маленькі учні краще сприймають навчання, коли рухова активність. Дослідження з університету Дюка показало, що здатність учнів до концентрації має

величезний вплив на їх успіх у школі. Молоші школярі не можуть значною мірою скористатися підвищеною концентрацією уваги, оскільки нормальний об'єм уваги дещо короткий через вік. Отож, залучайте та концентруйте своїх учнів, надаючи їм способи використовувати свої дрібну моторику, поки вони вивчають букви! Включіть ігри з тістом і килимки, заняття з Лего або кубиками . Якщо у вас є достатньо місця, давайте учням можливість рухати своїм тілом. Ви можете навчити їх створювати букви за допомогою своїх тіл, практикувати чудову буквену йогу з відеозаписами або навіть просто ходити по кімнаті, щоб завершити свою письмову діяльність. Рухоме тіло - це навчаємий мозок!

Стратегія 3 - Заспівай це!

Навчання своїх учнів пісень та рим, які відповідають літерам та звукам алфавіту – ще один чудовий спосіб включити повторення та допомогти зберегти інформацію. Ще краще, навчіть їх пісень алфавіту, які мають рухи, щоб включити дві наші найкращі улюблені алфавітні стратегії! Навіть якщо ви думаєте, що не можете співати, навчіть своїх учнів скандувати чи римувати пісню. Існує так багато варіантів для прослуховування та танцю, тому знайдіть кілька, які вам подобаються, і грайте їх у класі щодня. Цей вид діяльності робить дуже легким заняття, тому маленькі учні люблять співати і танцювати!

Стратегія 4 – навчайся весело та креативно!

Більшість дітей молодшого шкільного віку, як правило люблять веселитись та виготовляти багато речей своїми руками, тому природно дозволити їм вирізати, клеїти, ліпити та веселитись при вивченні літер[12].

У практичній частині нашого посібника ми наведемо приклади, як реалізувати ці 4 стратегії на практиці та зробити навчальний процес в інклюзивному класі цікавим та захоплюючим не лише для дітей, але й для педагога, тому що завжди потрібно ставити собі питання, чи хотів би я бути учнем у своєму класі.

Для нас також важливо знати особливості навчання дітей з різними проблемами, адже часто на фоні одного діагнозу є ще і інші особливості розвитку, це

можуть бути порушення рухових функцій та порушення мови, замкненість, нестійка увага, небажання працювати в команді, як результат усвідомлення «інакшості». Отже, головне завдання вчителя встановити стійкий емоційний зв'язок, а уже потім навчати.

Коли ми говоримо про діток з аутизмом, маємо знати, як правильно до них звернутись, чого вони бояться, з ким хочуть сидіти, проводити різні форми роботи, намагатись м'яко залучати до командної або роботи в парах, адже наше основне завдання доносити знання через соціалізацію такої дитини [11;146].

Учень з аутизмом повинен бути впевнений, що пербіг уроку буде проходити практично завжди за однаковим сценарієм. Насамперед, аутизм пов'язаний з порушенням адекватного емоційного зв'язку з людьми. Дитина начебто не помічає нікого навколо. Вона не реагує на питання, нічого не запитує сама, ні про що не просить, уникає погляду в очі іншої людини, часто навіть матері. Ці труднощі дуже яскраво виявляються в контактах з однолітками: ігнорування, занурення в себе, споглядання збоку, гра "поруч". При наполегливих спробах залучити таку дитину до взаємодії у неї зростають тривога і напруженість [18].

Поведінка аутичної дитини характеризується вираженою стереотипністю, одноманітністю. Насамперед, це прагнення до збереження звичної сталості навколо себе: та сама їжа; той самий одяг; предмети побуту, що постійно знаходяться на «своїх» місцях; маршрут прогулянок; повторення рухів, слів, фраз; зосереджене занурення в одну цікаву справу; тенденція вступати до контакту з середовищем і взаємодії з людьми одним звичним способом. Спроби зруйнувати ці стереотипні умови життя дитини викликають у неї тривогу, агресію або самоагресію.

Характерною є маніпулятивна гра з неігровими предметами (панчолами, шнурками, ключами, катушками, папірцями), що триває роками. При цьому аутична дитина не грає зі всім предметом, а обіграє одну з його фізичних якостей: ключі дзенькають, катушка котиться, шнурок закручується. Улюбленими є такі одноманітні маніпуляції, як пересипання піску, переливання води.

Ці діти з раннього віку з великим інтересом слухають читання і часто дивують близьких перевагою книги будь-якій грі. Відзначається, що найбільших успіхів вони досягають у рішенні когнітивних завдань. Часто поведінка дитини відрізняється пристрасстю до якої-небудь стереотипної інтелектуальної діяльності: складання схем руху транспорту, креслень, різних таблиць. Нерідко прекрасна механічна пам'ять дозволяє нагромадити значний запас відомостей, що стосуються несподіваних галузей знань. Водночас великі знання в окремих галузях абстрактних знань в путинних дітей поєднуються з неможливістю вирішити просту життєву ситуацію, де потрібні досвід, інтуїція, безпосереднє відчуття[20].

Для таких діток створюються спеціальні програми та книги, комунікативні картки і ми в Україні переймаємо іноземний досвід. У липні було презентовано книгу з піктограмами, яку можуть читати дітки з порушеннями навичок читання, Анна Усатенко, засновник компанії «ДивоГра» (<http://www.dyvogra.com/uk/>). Все це розробки українською мовою, але ми для себе взяли ідеї, щоб виокремити їх на уроці іноземної мови, які в свою чергу були розроблені американською компанією Picture Communication Symbol. Взагалі ці методики досить поширені. Є така система «Макатон» (мовна програма, що поєднує слова, жести та символи та використовується для комунікації з людьми з порушеннями мовлення) у Англії. Вона працює з 60-х років, в Україні, на жаль, системно така література не з'являється [22].

Проблема дислексії відома вже достатньо давно та зарубіжні науковці та педагоги працювали і працюють над методиками, які навчають дислексиків читати в достань короткий строк. Це нейробіологічне відхилення у мозку, яке ускладнює процес навчання читанню чи письму. Не забувайте, що читання та письмо підвладні не кожному, адже не кожен мозок здатен конструювати відповідні зв'язки. Для вчителя це значить, що звичними методами нереально навчити дитину читати. Дислексія кожної окремої дитини може відрізнятися: хтось читає повільно, хтось плутає склади чи букви, хтось після прочитання не зможе відтворити матеріал. Часто такі прояви списують на небажання вчитись, неуважність[13].

Для полегшення читання людям із дислексією в розвинутих країнах використовуються спеціальні типографські шрифти. Але традиційно це латинця. А нещодавно, на 26 BookForum, був презентований перший кириличний шрифт для людей із дислексією – для української мови.

Над шрифтом Inclusion UKR працював художник Олег Петренко-Заневський, за підтримки ЮНІСЕФ в Україні та ГО «Соціальна Синергія». Шрифт випробувала 71 дитина у віці від 6 до 13 років із зареєстрованими труднощами під час читання, і, за результатами опитування, Inclusion UKR справді полегшує сприйняття тексту [21].

Коли ми готували цей посібник, вирішили ознайомитись з програмою Рональда Девіса, який все життя страждав на дислексію та у віці 38 років зміг подолати цю проблему і написав книгу « Дар дислексії». На сьогоднішній день книга була перекладена на 20 мов та на її базі створені програми подолання дислексії та проводяться тренінги для вчителів, які навчають дітей [23].

Дислексія -це як дезорієнтація в просторі, учень дивиться на слово, але не розуміє, як скласти всі окремі букви та прочитати слово в цілому. Суть методики Девіса полягає в знаходженні «точки опори», це може бути асоціація, картинка, відчуття, яке пов'язує учня зі словом. [7;45]

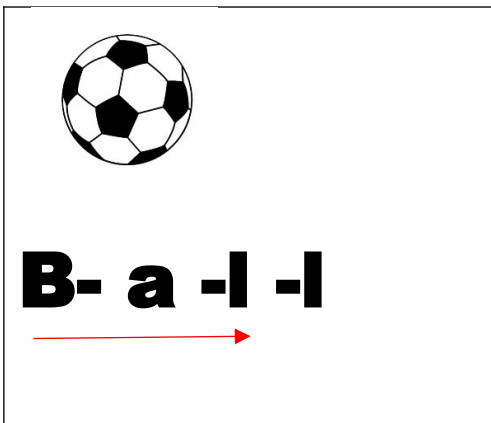
Дітям з дислексією важко відрізнити літеру *с* від *е*, тому що вони схожі за написанням і таких прикладів може бути безліч. Один з методів роботи - це виготовлення літер абетки з пластиліну або соленого тіста. Спочатку виготовляються великі літери, потім маленькі.

У дітей з дислексією гарно розвинене образне мислення та уява, вони бачать слова картинками. Іноді прості слова (it , from) викликають у них більші труднощі ніж, наприклад

(crocodile). Тому іноді можна ліпити з пластиліну цілі слова-образи. Останній етап це виліплювання пунктуації та усвідомлення для чого вона потрібна[14].

Традиційні методики повторення слів (repetition and drilling) не працюють. За методикю Девіса є три типи вправ, які допомагають учням засвоювати слова, потім поєднувати їх у речення та невеличкі тексти.

1. Скажи слово по буквам ! (слово називається окремо по букві, не по звуку!) на картках зі словами доцільно стрілочкою показувати напрямок читання .

2. Швидко пробіжи очима – пробіжи очима – прочитай слово!

3. Оволодіння пунктуацією в образах [15].

Термін «затримка психічного розвитку» застосовується для визначення дітей з мінімальними органічними ураженнями або недостатньою діяльністю центральної нервової системи. Крім того, діти, що знаходяться в умовах соціальної депривації, також страждають затримкою розвитку. Емоційна сфера таких дітей дуже незріла, часто демонструються інфантильна поведінка і мислення [19;16]. Природа явища затримки психічного розвитку полягає у патологічному запізненні розвитку лобних ділянок головного мозку або функціональних розладах, пов'язаних з діяльністю головного мозку. Класифікація дітей з ЗПР з точки зору їх психолого-педагогічної характеристики є складною через різноманітність і різноманітність проявів хворобливого стану. Дітям з такими ураженнями властиві особливості, які можуть бути незначно виражені, існувати окремо або бути представленими комплексно.

Головною особливістю таких дітей є неготовність до процесу навчання в школі за умов несформованих навичок і умінь. Лічба, читання і письмо потребують особливих програм, завдяки яким дитина може опанувати основні навички [4;59].

Навчання читання іноземною мовою стає успішним при умові, що дитина буде зацікавлена, але, як показує практика спіймати увагу такого учня достатньо важко. Це можуть бути коротенькі відео де дитина запам'ятовує слова, картки або групові ігри. Такі діти потребують підвищеної уваги та встановлення чітких правил поведінки у класі та їх дотримання. Форми і методи роботи суттєво не відрізняються від методів роботи з дітьми з іншими ментальними розладами.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

2.1. Знайомство з абеткою

Як уже йшлося в нашій теоретичній частині, початок читання починається з формування навичок розпізнавання та відтворення літер, або фоніксів, як ми називаємо їх в системі освіти Нової Української Школи.

Вивчення букв починається в другому семестрі 1 класу і базується на мовному матеріалі, який діти засвоювали від початку навчального року, тому ми вирішили застосувати ці лексичні одиниці для складення невеличких казок. Іншомовні слова ми співвідносимо з картинкою та називаємо їх іноземною мовою, а сам текст казочки невеликий. До однієї літери підбирається 3-4 слова, історії про літери можуть бути сюжетно пов'язані.

В одному чарівному лісі жила – була дівчинка **Ann** і була у неї

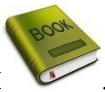

подруга **ant** **Annie**, яка дуже любила **apple** та приходила до **Ann**

ними поласувати.

Part 2

Поруч з **ant** **Annie** жив також **bear** **Bill** та **bird** **Bonny**

кожного ранку вони брали свій **bag** , складали у нього **book** , щоб читати та **ball** , щоб грати у фут **ball**.

Part 3

У дівчинки **Ann** була **cat** **Carol**, **cow** та **dog**

Danny та **ducks** одного весняного ранку вони всі відправились на **car**

 у місто, щоб купити **cake** на свято. У **Ann** було **Birthday party**.

Part 4

Ввечері прийшли подруги **Ann** та подарували їй багато іграшок: **doll**

 bunny , **teddy** .

В цей день вона отримала вітальну листівку від свого друга **Ed** з

Африки разом з **Elephant** **Emily**. Сьогодні виповнилось **eight**

 років!

Part 5

У нашому чарівному **wood** мешкають різні тварини **ant Annie**

 , **bear Bill** , **bird Bonny** , **fox Fanny** , **rabbit Rosy** , **wolf**

 Willy , **yak** **Yetta** це велика дружня **family** .

Part 6

Bear **Bill** має подругу **fox** **Fanny** вони разом ходять на рибалку та

ловлять **fish** . Сьогодні вони впіймали 5

 fish! Та запросили на **dinner** усіх своїх **friends**

Part 7

Настав час весняних канікул та відправилась на ферму до бабусі

Jane і дідуся

Jack і там на неї чекали нові пригоди та нові

знайомства. На фермі жили

cows,

goats,

sheep,

hens,

cock,

horse,

ducks and

goose and **o**x

Oxford. **A**nn допомагала по господарству, саджала

flowers та

пасла **g**oose and

ducks.

Part 8

Невдовзі отримала ще одного листа від свого друга , в якому

він розповідав про дивовижних **animals**, яких уже встиг побачити на безкраїх

просторах Африки **i**guana **I**sabel, **j**aguar **J**ack, **l**ion **L**ou,

elephant **E**mily, **m**onkey **M**olly, **m**ouse **M**ikki, **Z**ebra

Zelda та один друг вразив його найбільше, тому що зовсім незвично було побачити

тут **k**angaroo **K**en, злі браконьєри вивезли його з рідної Австралії але **f**ather

 Nick та сам хлопчик шукали способи врятувати бідну тварину та відправити його назад.

Part 9

На невеличкому **p**lane **E**d and **h**is **f**ather **N**ick

відправились до берегів Австралії. **k**angaroo **K**en був неймовірно щасливий

повернутись на рідну землю, а Ed познайомися з nice girl Nina яка теж
дуже любила тварин та жила на невеличкій фермі разом з батьками та всілякими

тваринками pig Peppa, parrot Polly, dog Danny, rabbit

 Rebeca, snake Sam, Turtle Tina та навіть екзотичним Octopus

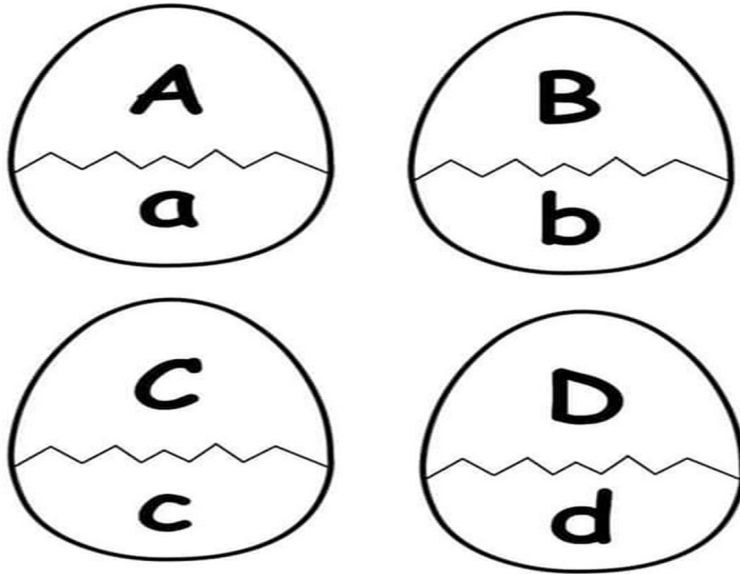
 Otto! Як же весело вони проводили час усі разом! Катались на великих

джипах по савані, плавали на yacht з дядьком nice Nina uncle

Urton та його донькою Vicky

Червоним кольором виділяються нові літери, з якими діти тільки починають працювати, а синім – ті, які вони вже знають. Спочатку представляємо окремі літери, потім вводимо їх в історію, також доцільно застосовувати різноманітні ігри, щоб діти краще їх запам'ятовували. Літери вводяться разом із звуком, який ми чуємо. Для роботи з дітьми ми використовуємо також картки, де звуки і букви проспівуються або читаються під певний ритм. Для закріплення розрізнення великої

та маленької літери можна використовувати картинки, які можна розрізати та скласти.

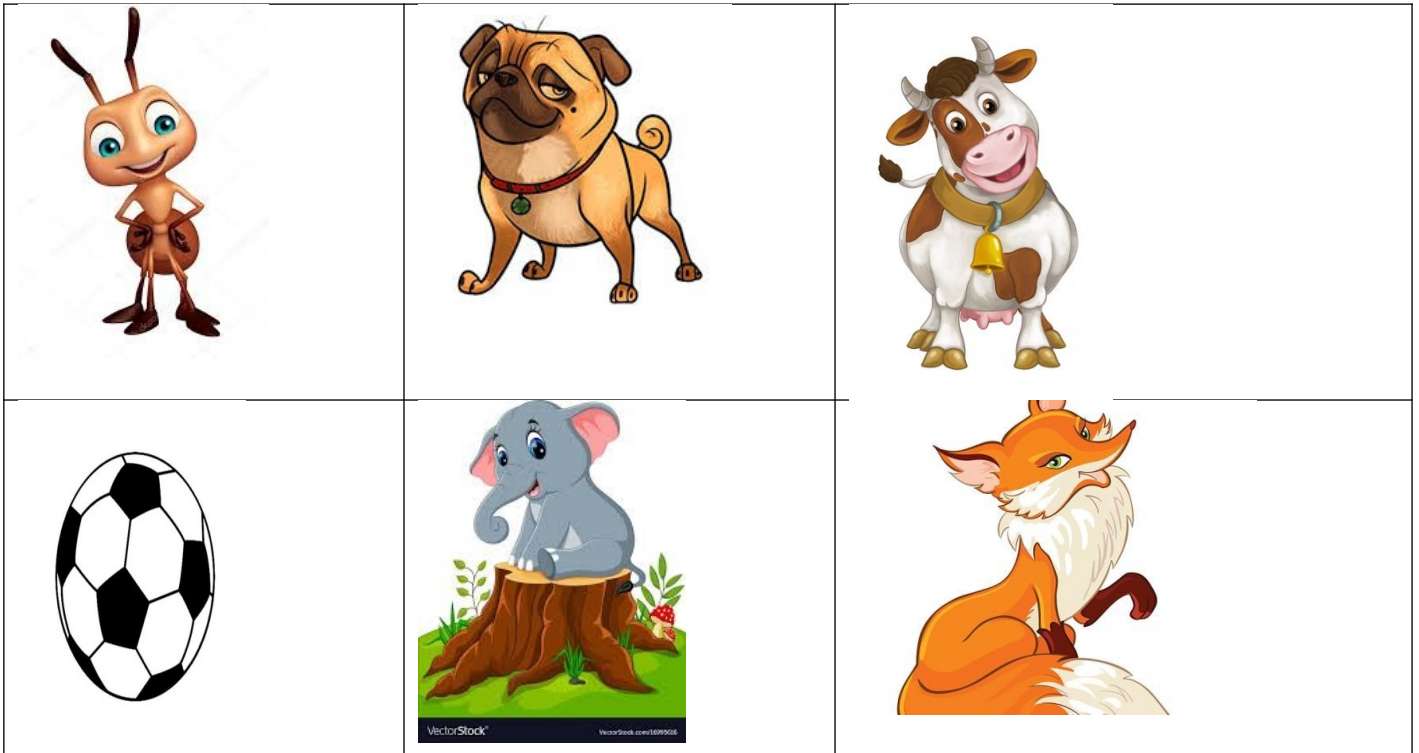
2.2 Ігри для формування зорового сприйняття

«Що змінилось ?» на дощці виставляємо картки з літерами, діти запам'ятовують їх послідовність, потім закривають очі та вчитель переставляє картки, учні мають назвати правильний порядок. Так само можна додати картки з зображенням предметів, які починаються з цієї літери.

«Утвори пару» кожна дитина сидить на своєму місці, закриває очі, а вчитель розкладає картки з зображенням літер та картками з предметами, учні мають знайти пару, вийти на клас назвати літеру, звук та предмет.

«Шерлок Холмс». Кожному учневі роздається набір букв, серед яких вони мають знайти тільки ті, які були названі вчителем, або показані на слайді. Коли літери знайдені – учні мають назвати всі звуки і букви.

Бінго з картинками . У дітей є планшетки з зображенням лексики, яка раніше вивчалась, вчитель називає літеру ,а діти повинні фішкою закрити слово, якщо воно починається на цю літеру.

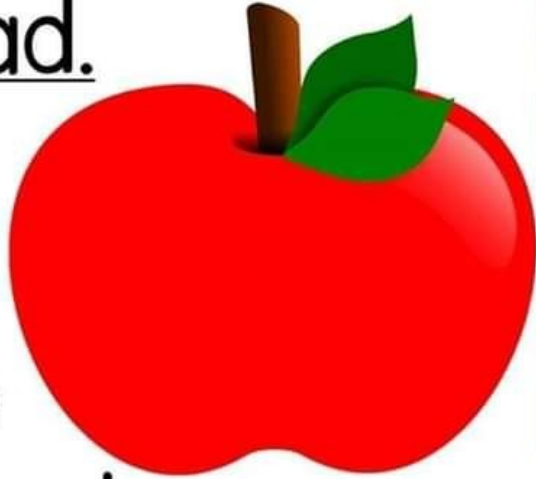
Якщо діти з якихось причин не хочуть брати участь у командних іграх, то варто спробувати переконати їх пограти в команді, але до кожної дитини потрібно знайти правильний підхід. Як показує практика, якщо діти з особливими потребами не залучаються до спільної діяльності, вони починають гратись, займатись власними справами та порушують хід уроку.

Коли учні вивчили до 10 літер або й більше, можна утворювати коло та називати всі літери по черзі, можна також промовляти і слова, які починаються на цю літеру.

- «Знайди свою команду» Підготуйте два набори карток з літерами маленькими та великими та флеш-картки з позначеннями слів, що починаються з кожної літери, за бажанням можна додати картки- слова. Кожен учень отримує одну картку. Після сигналу учителя діти шукають свою команду: учень з картою зображенням великої літери – маленької літери – та малюнку предмету. Кожна команда показує свої картки та озвучує їх у такому порядку: назва букви – звук – слово.
- «Алфавітний потяг». Для цієї гри нам потрібен базовий набір картинок (як і в попередній грі), щоб розклеїти по класу. Діти діляться на дві команди. Перша відповідає за великі літери, друга – за маленькі. Учні шикуються у центрі класу – діти стають один за одним і кладуть руки на плечі попереднього гравця. За командою учителя команди, наче маленькі потяги рухаються, шукаючи відповідні літери (великі і малі – залежно від команди). Щойно її знайдено, гравець, який веде « потяг» має торкнутись картки та вимовити її ім'я, а решта команди називає слово, яке починається з цієї літери. Тоді перший гравець переміщається в кінець черги, а наступний гравець веде потяг у пошуку наступної літери.
- «Летючий алфавіт». На повітряній кульці пишуться літери(можна попросити дітей їх написати), учні встають у коло і кидають один одному кульку. Учень, який впіймав кульку має назвати літеру, що опинилась найближче до великого пальця його правої руки.
- «Алфавітний мікс». Картки -літери складаються у капелюх чи у спеціальний magic box. Учитель на столі виставляє картки з картинками – зображеннями слів, які починаються на ці літери. Учні по черзі витягають картку з літерою, потім підходять до столу та вибирають відповідну картинку.

Коли переходимо до читання від слова до речення, ми використовуємо ось такі картки.

Let's read.

apple

an apple

a red apple

This is a red apple.

AA 8.8.2018

Let's read.

ball

a ball

an orange ball

This is an orange ball.

AA 8.8.2018

Let's read.

cat

a cat

a black cat

This is a black cat.

AA 8.8.2018

Let's read.

dog

a dog

an orange dog

This is an orange dog.

AA 8.8.2018

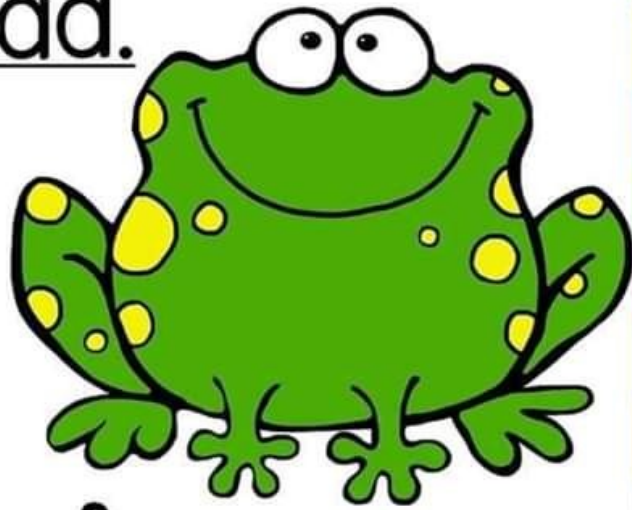
Let's read.

frog

a frog

a green frog

This is a green frog.

AA 8.8.2018

Let's read.

hat

a hat

a blue hat

This is a blue hat.

AA 8.8.2018

Let's read.

van

a van

a red van

This is a red van.

Read.

This is a ball.

The ball is blue.

Look at the blue ball.

The blue ball is big.

This is a bus.

The bus is blue.

Look at the blue bus.

The blue bus is big.

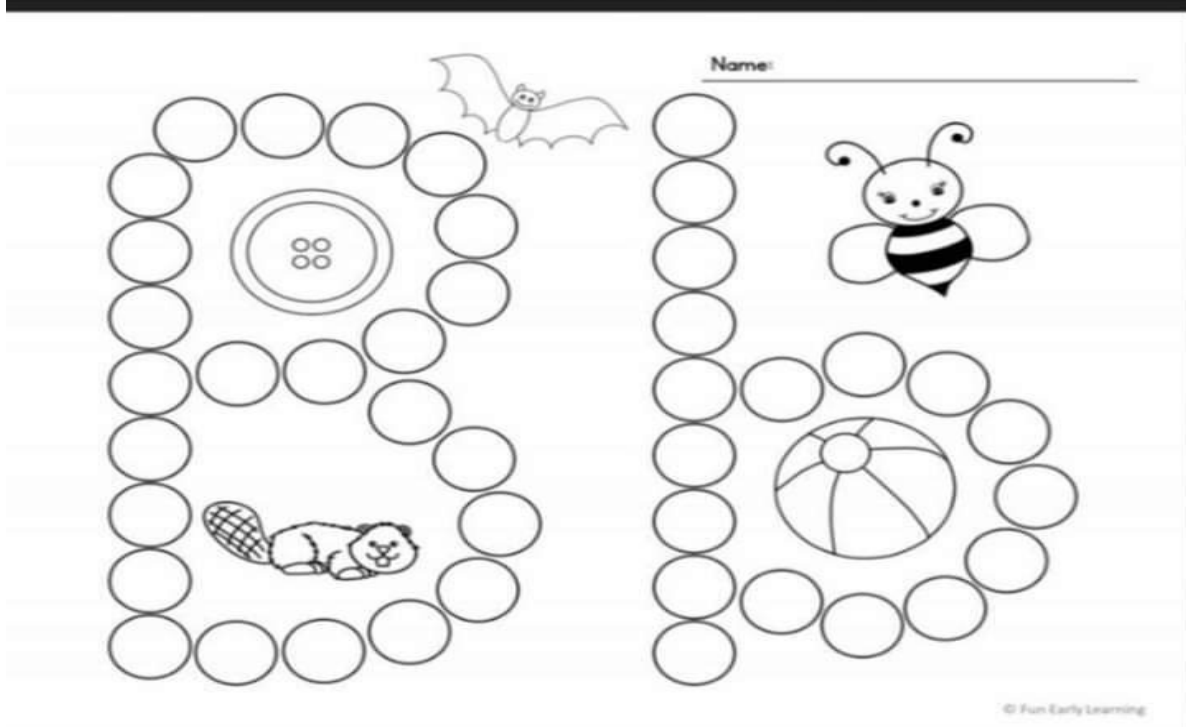
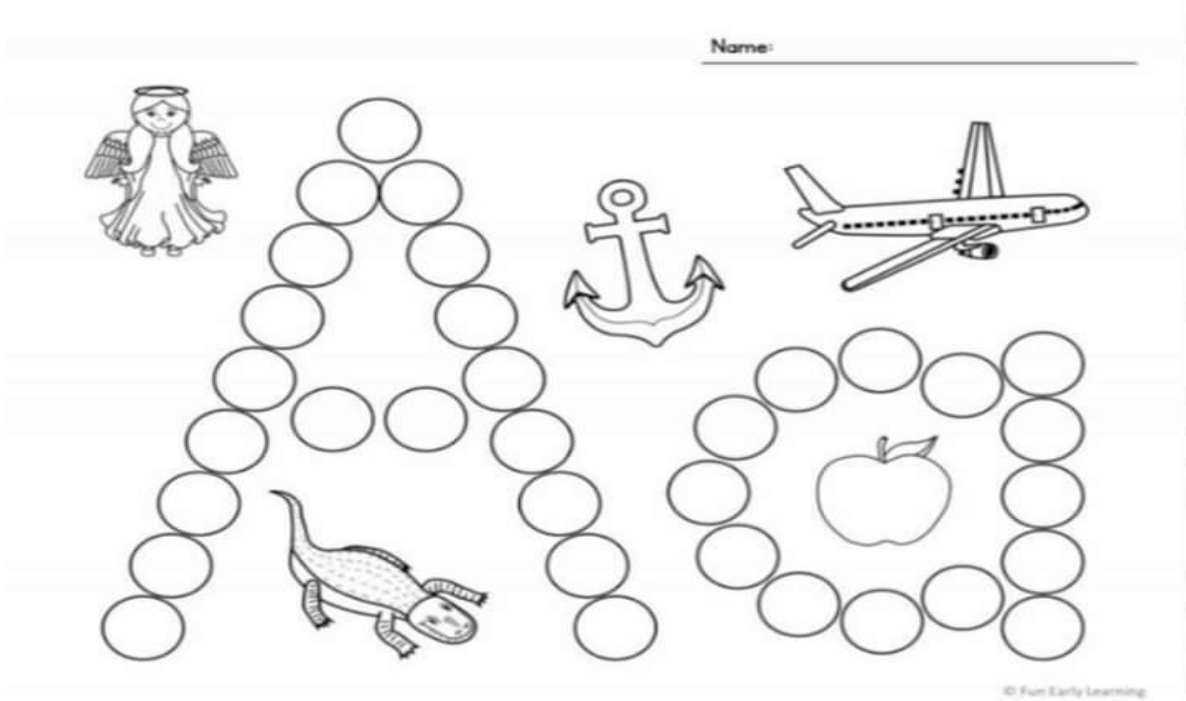
This is a bag.

The bag is blue.

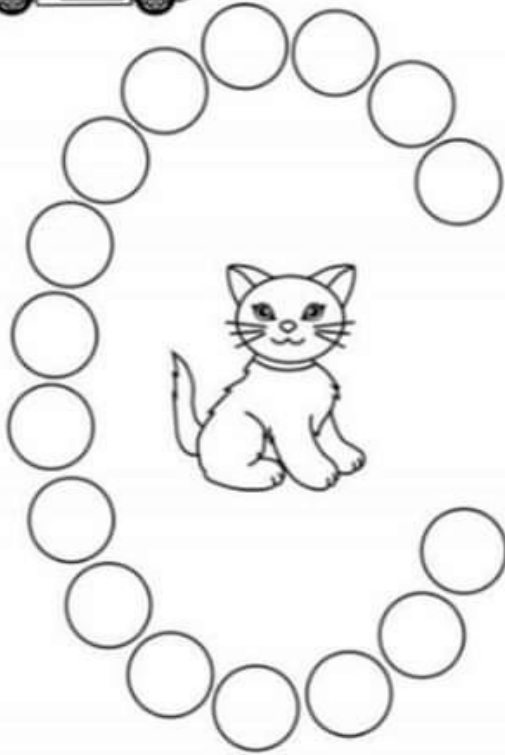
Look at the blue bag.

The blue bag is big.

Такі роздруківки використовуємо для пальчикових фарб. Потрібно вмочити палець у фарбу та попасти ним у кружечок, щоб замалювати.

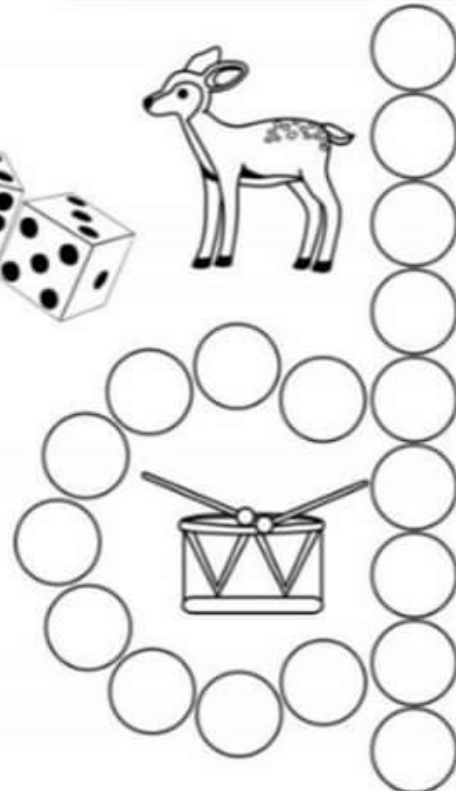
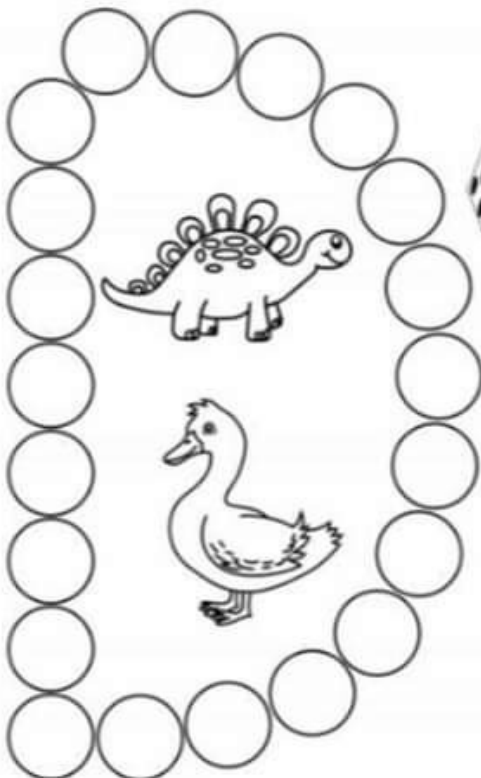

Name: _____

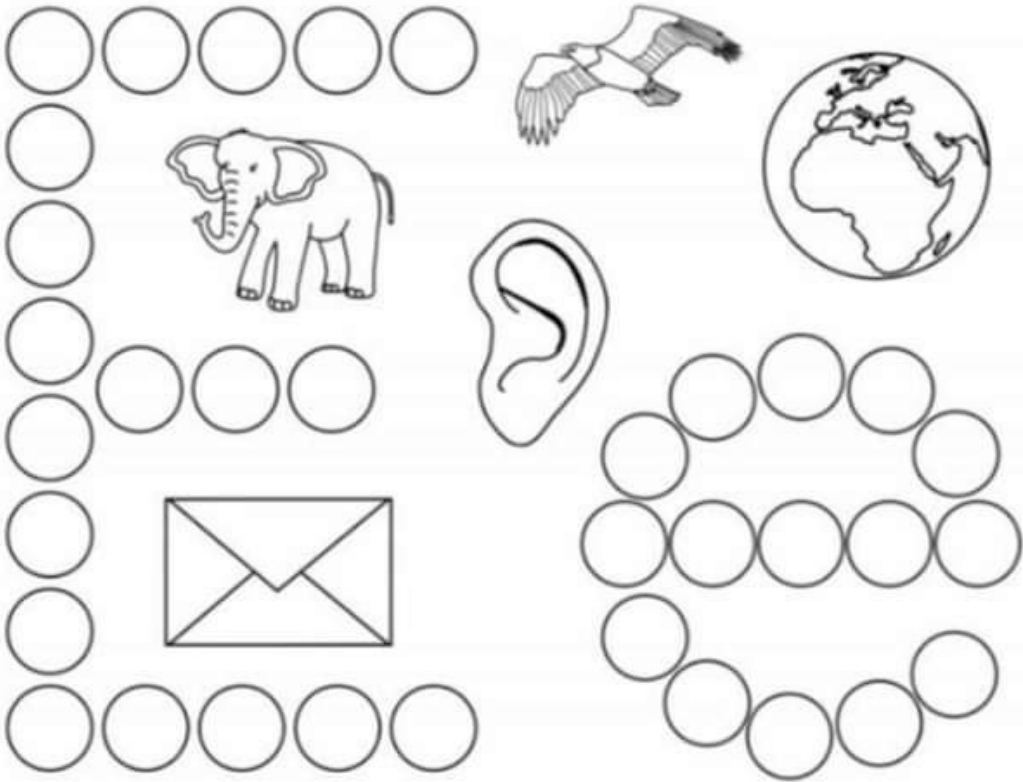

© Fun Early Learning

Name: _____

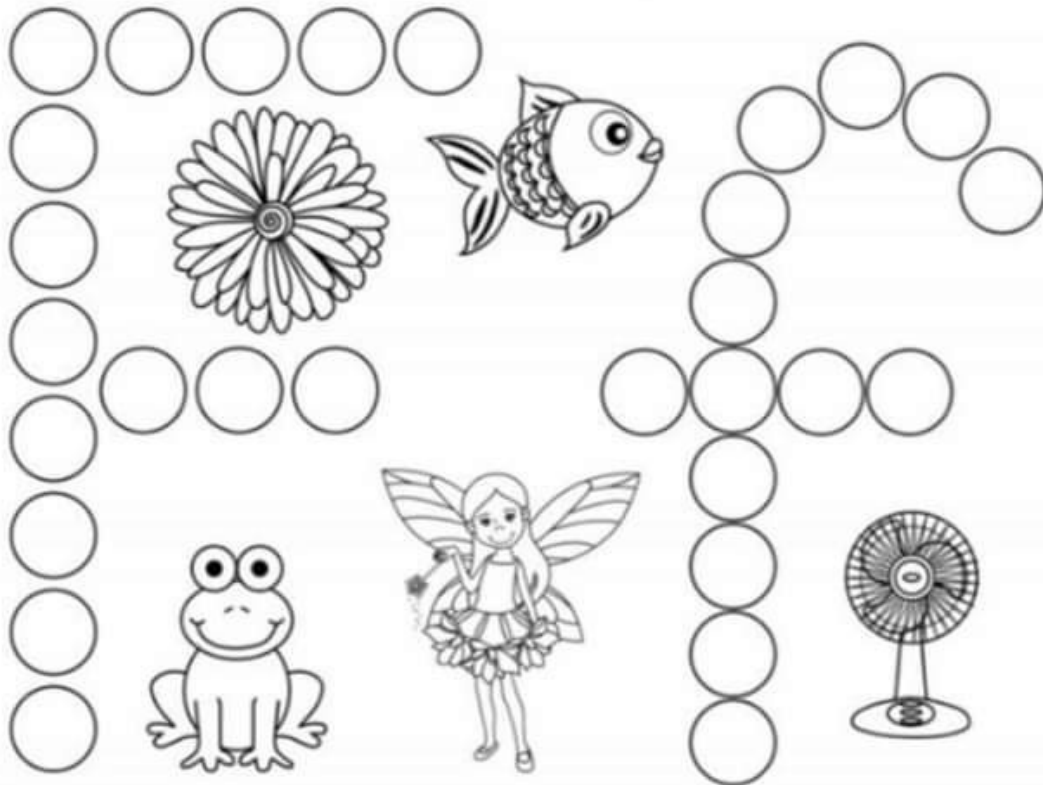

Name: _____

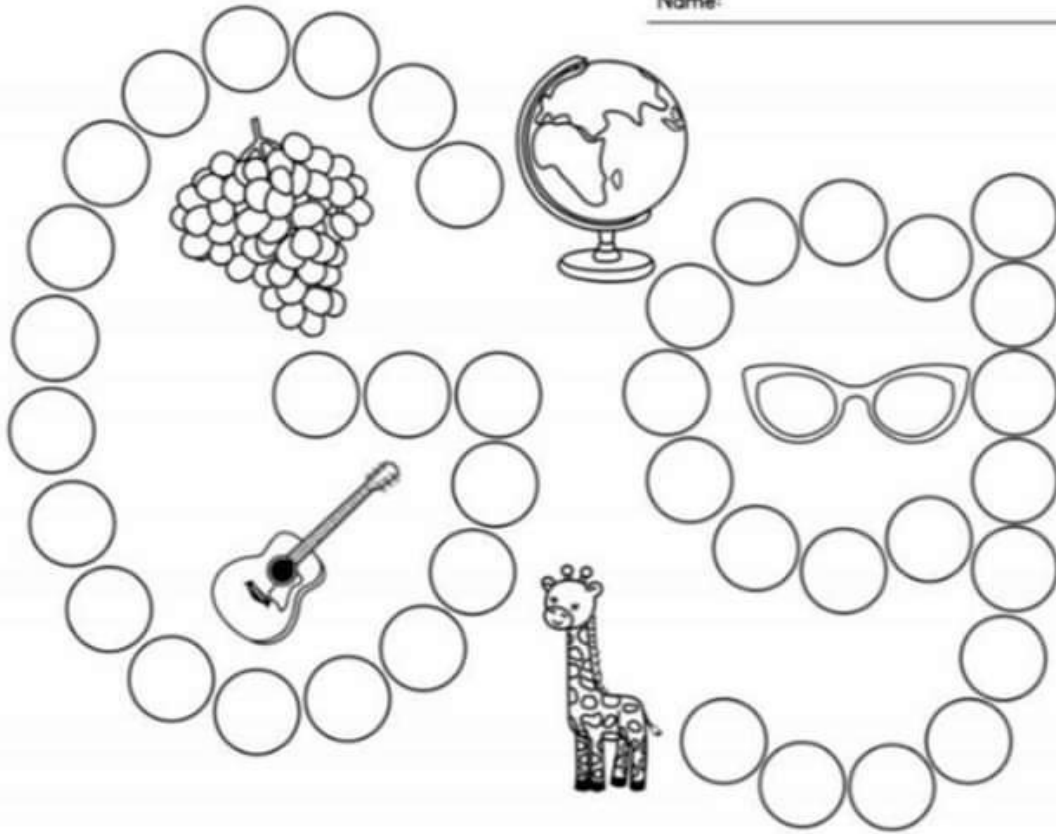
© Fun Early Learning

Name: _____

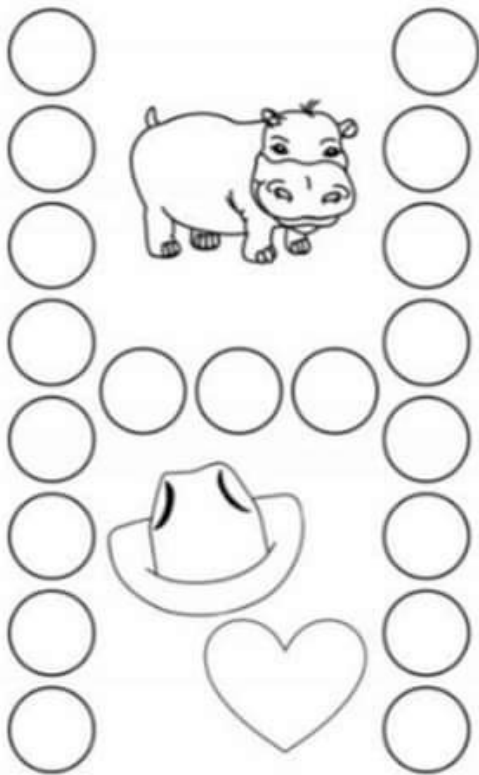
© Fun Early Learning

Name: _____

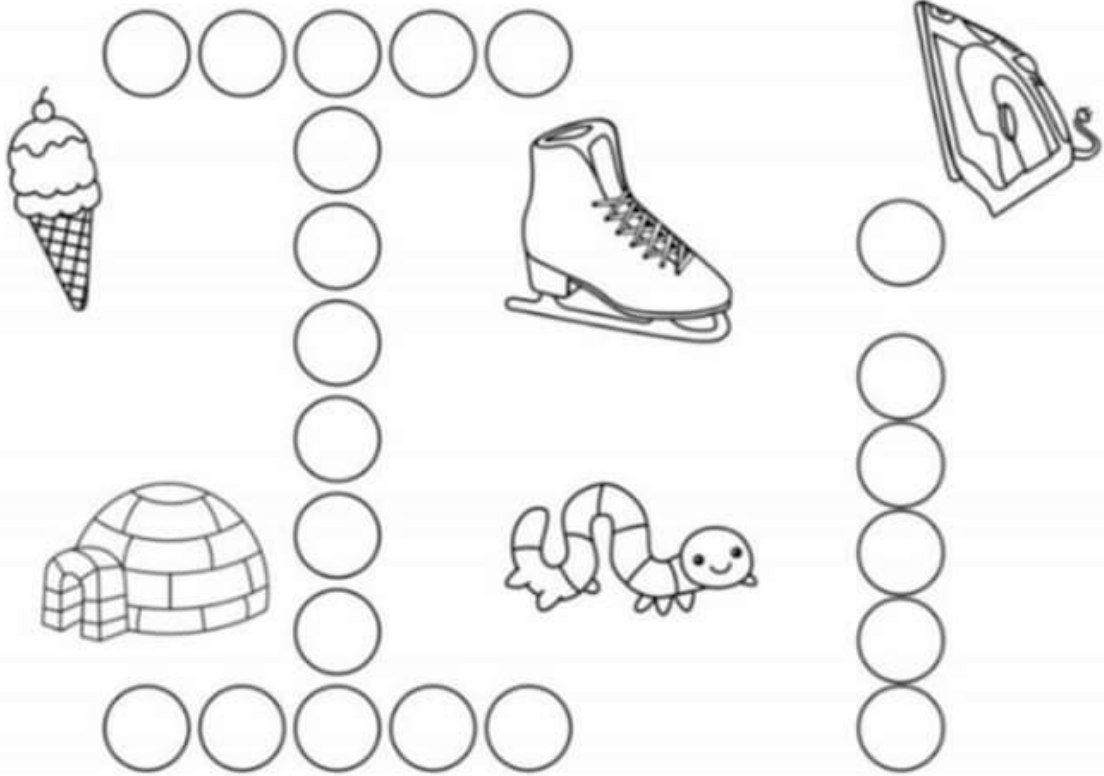

© Fun Early Learning

Name: _____

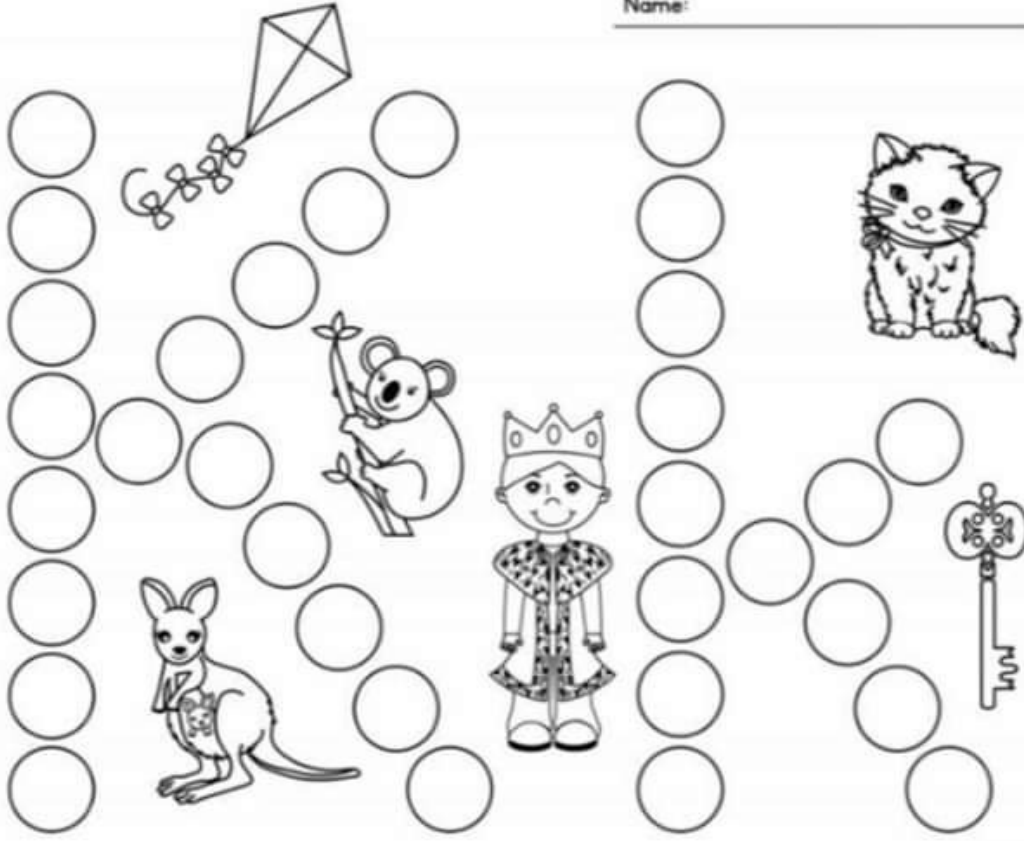
Name: _____

Name: _____

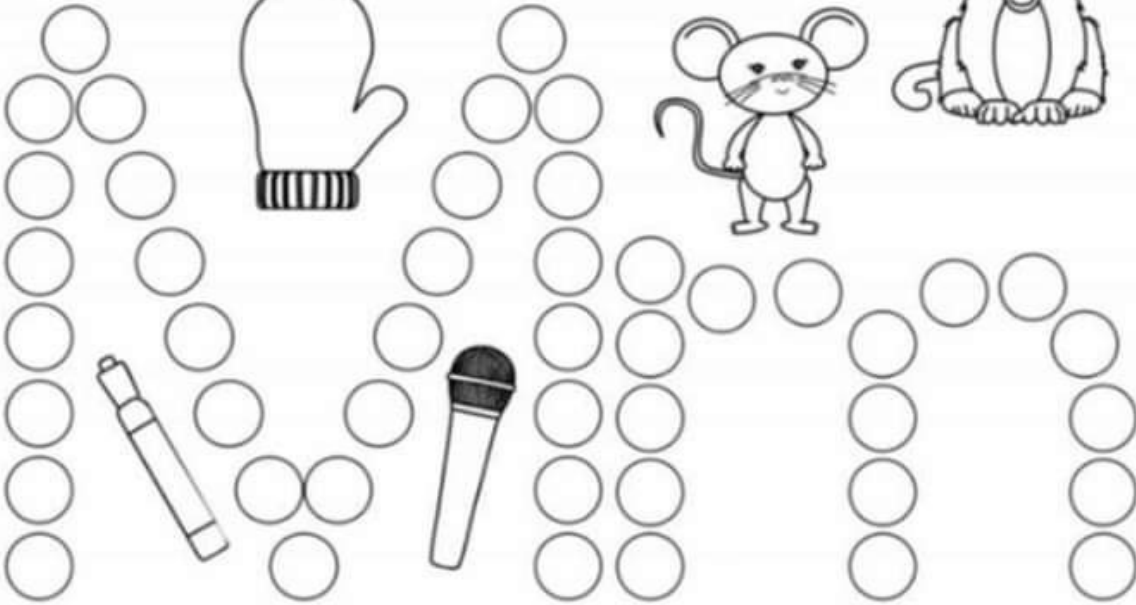
Name: _____

Name: _____

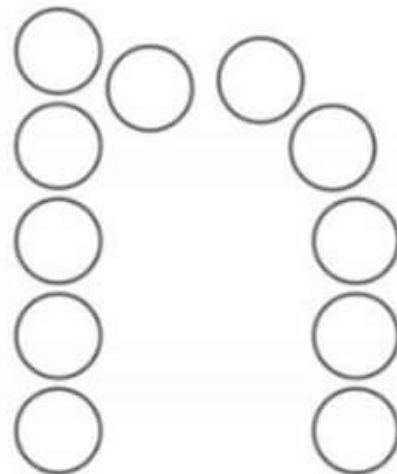
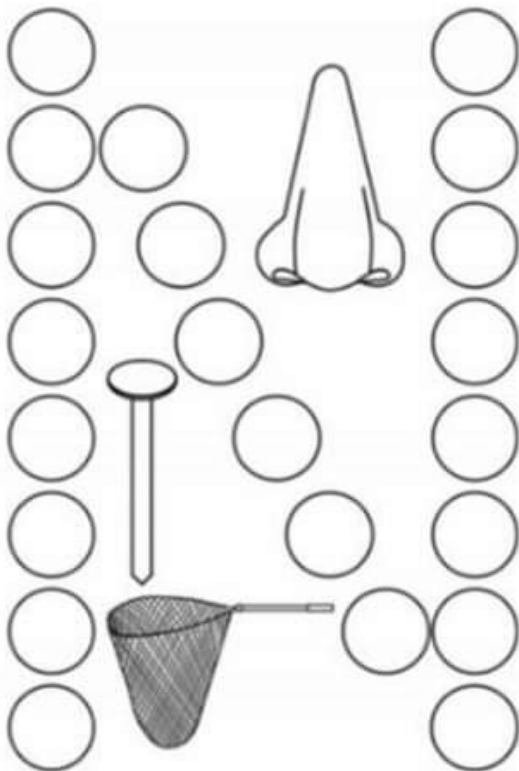

Name: _____

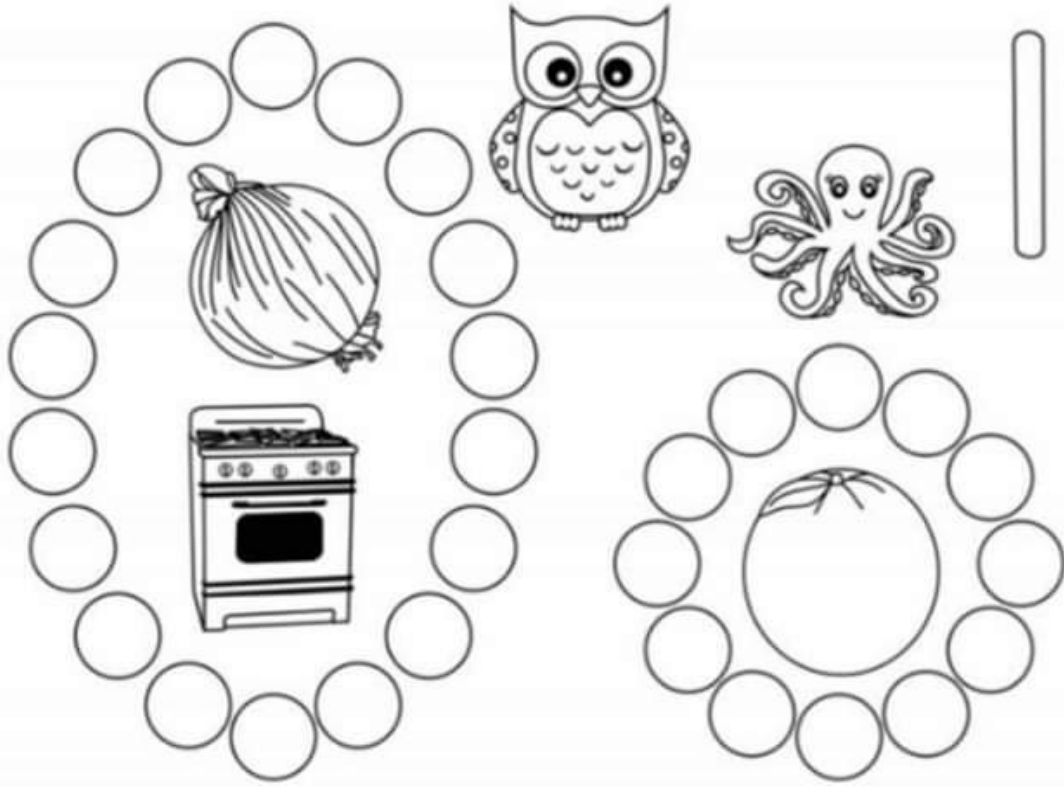
© Fun Early Learning

Name: _____

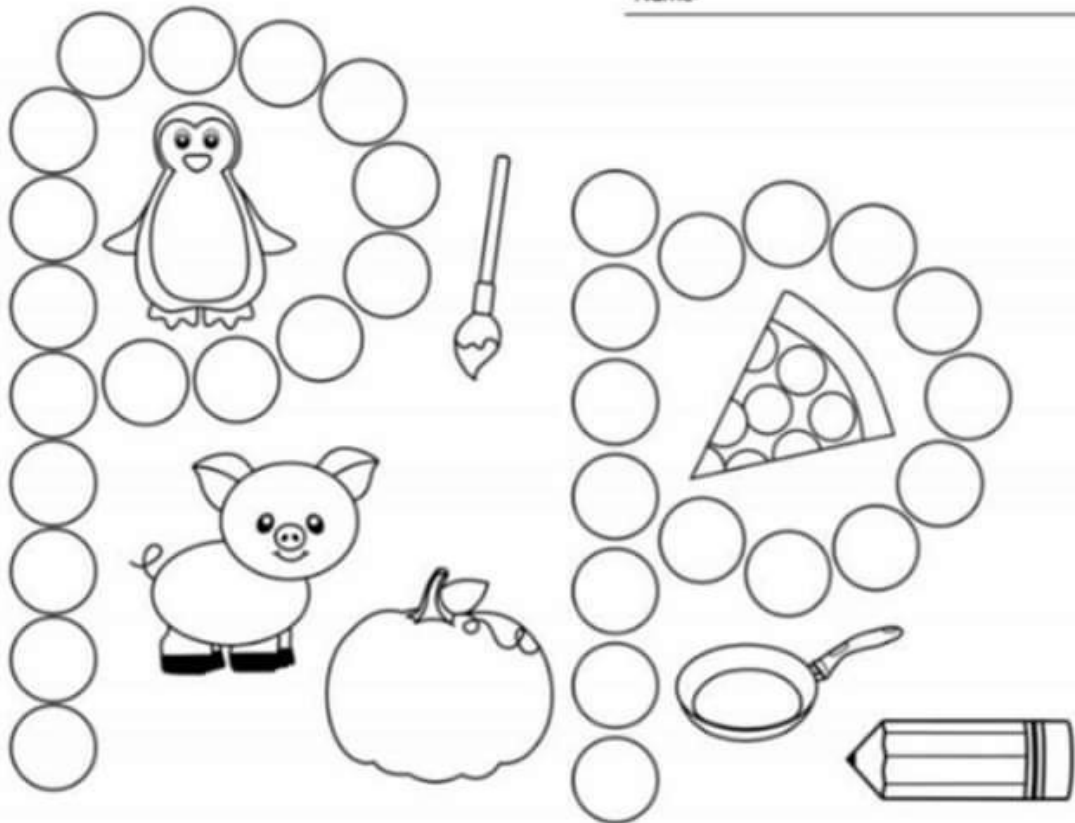
© Fun Early Learning

Name: _____

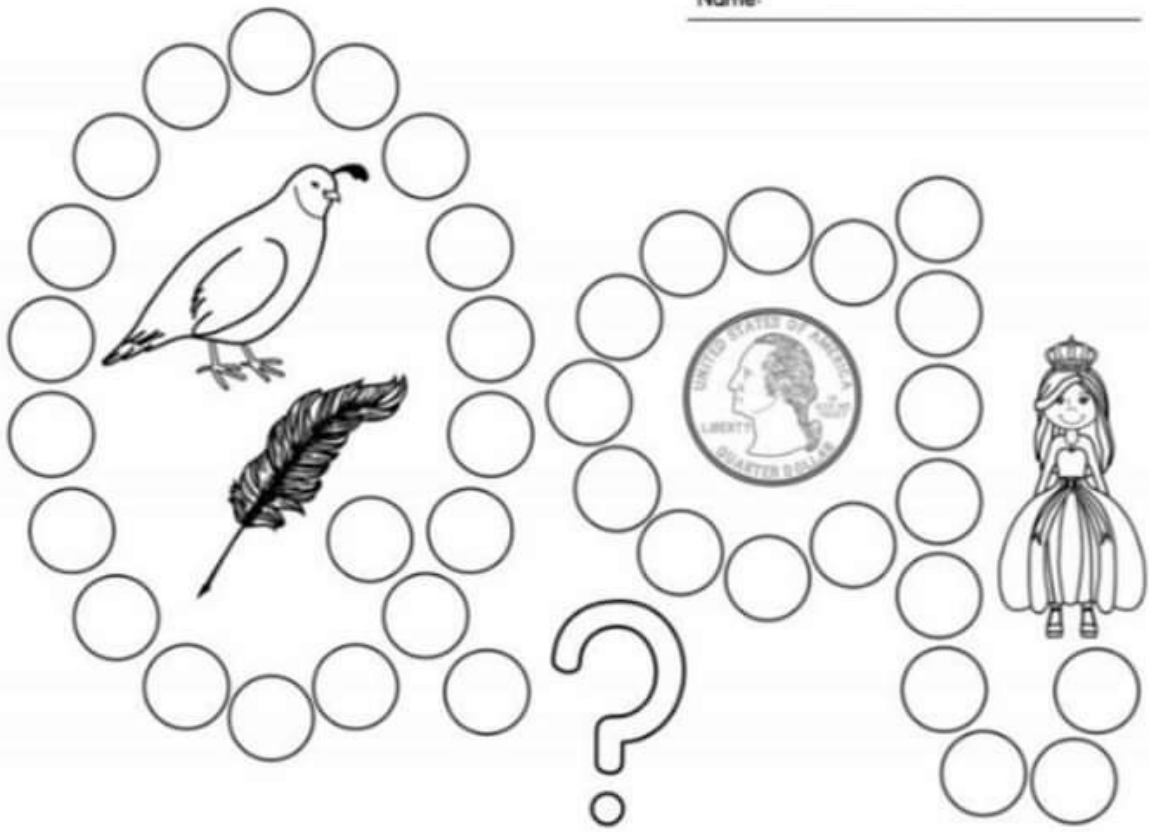

© Fun Early Learning

Name: _____

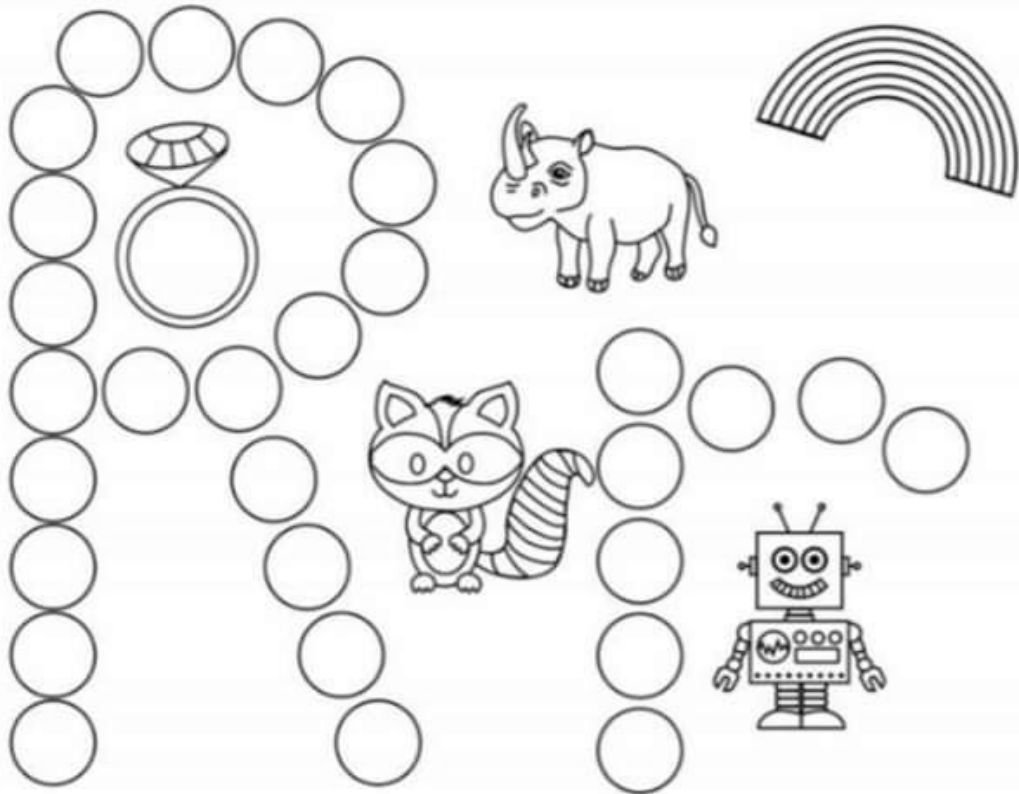

Name: _____

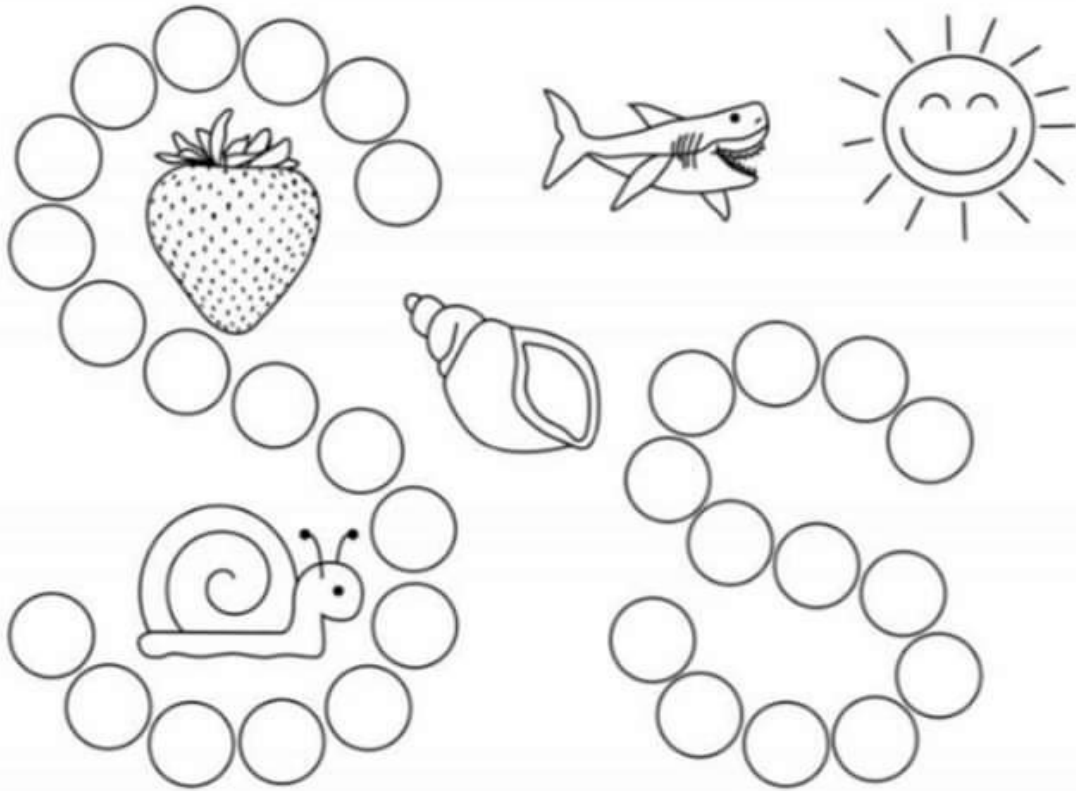
© Fun Early Learning

Name: _____

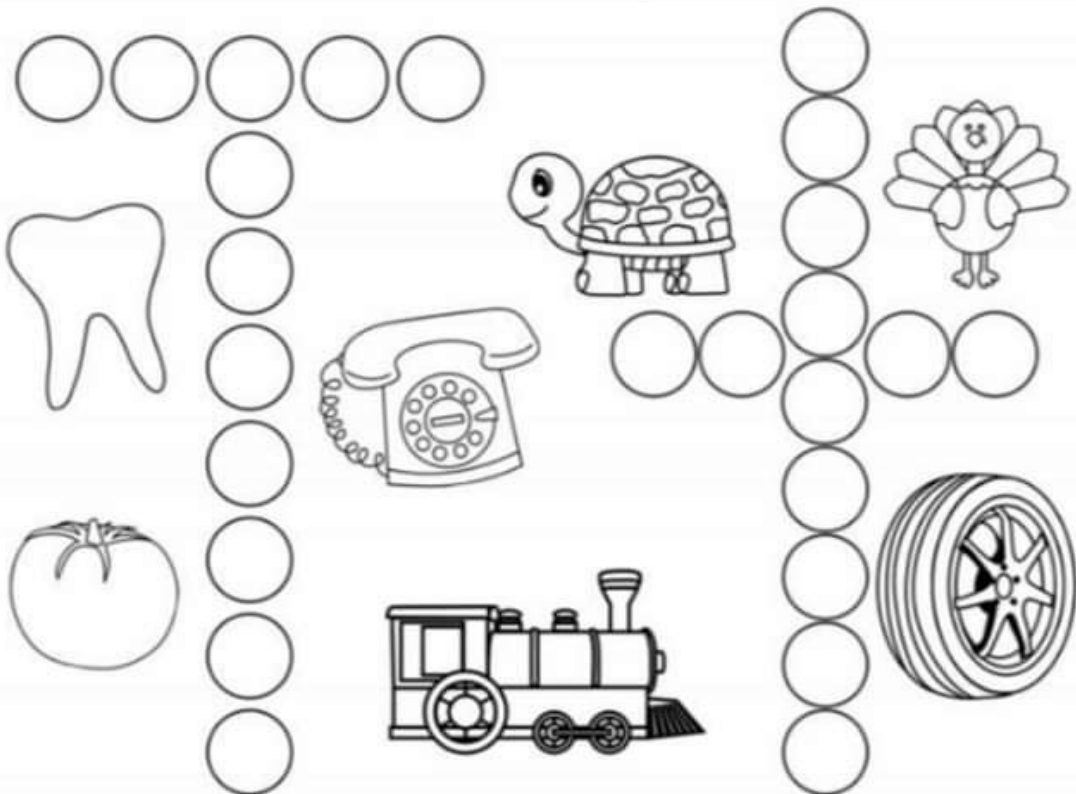
© Fun Early Learning

Name: _____

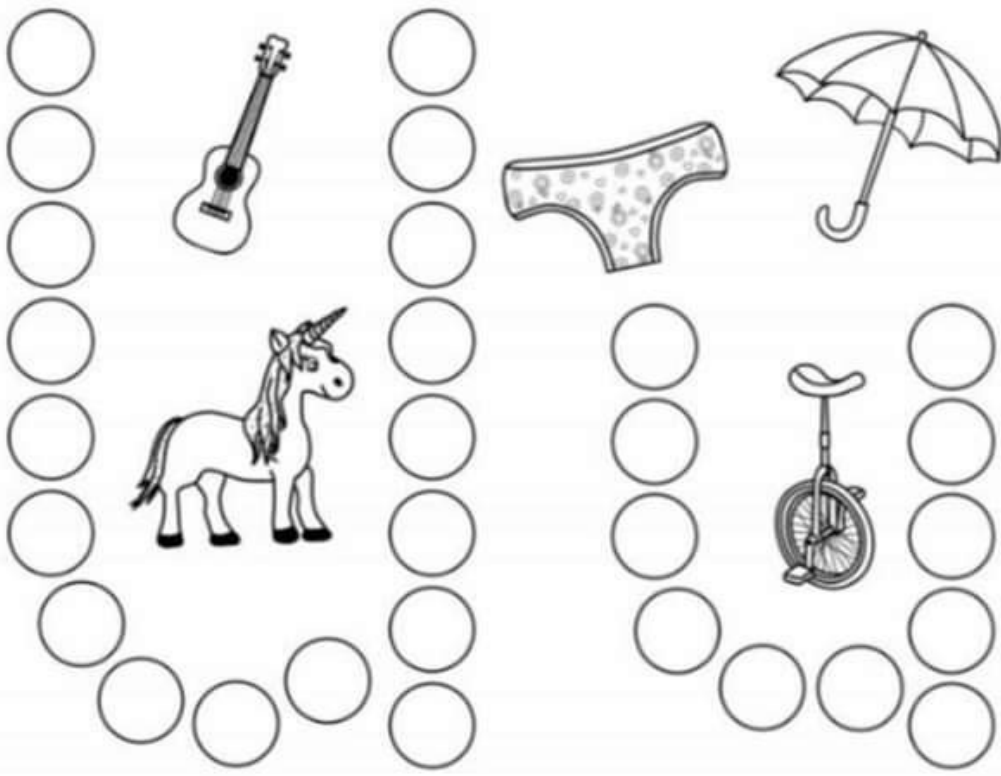
© Fun Early Learning

Name: _____

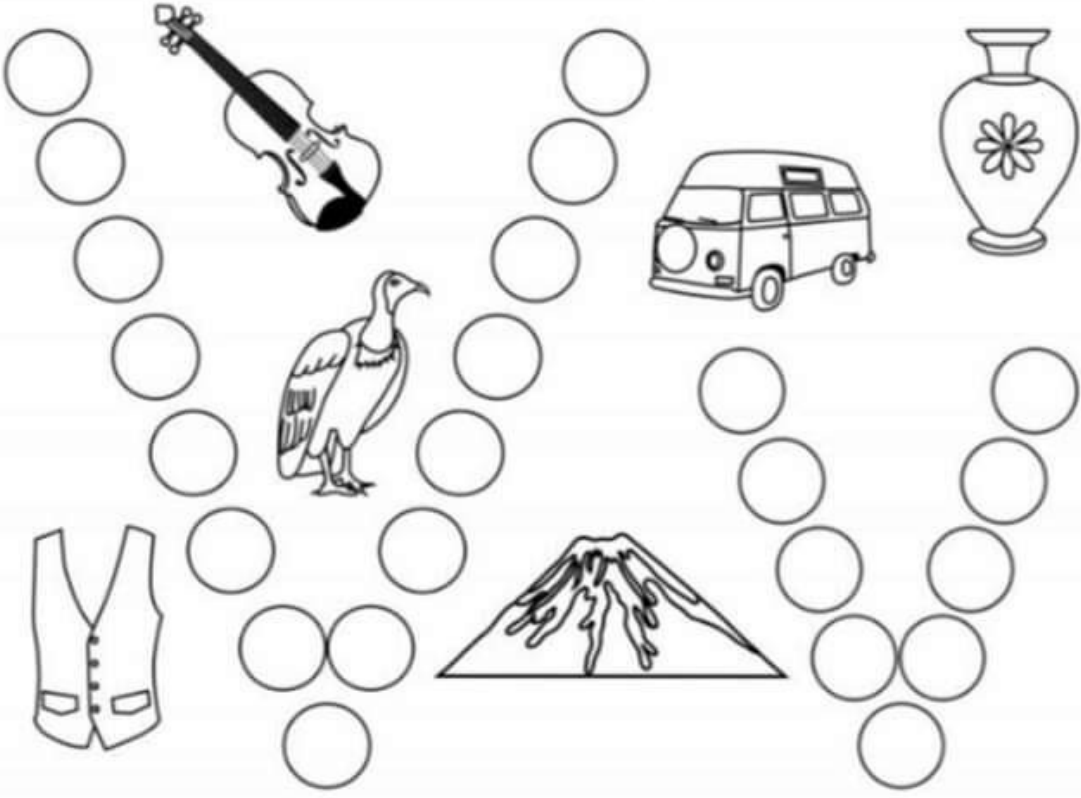

© Fun Early Learning

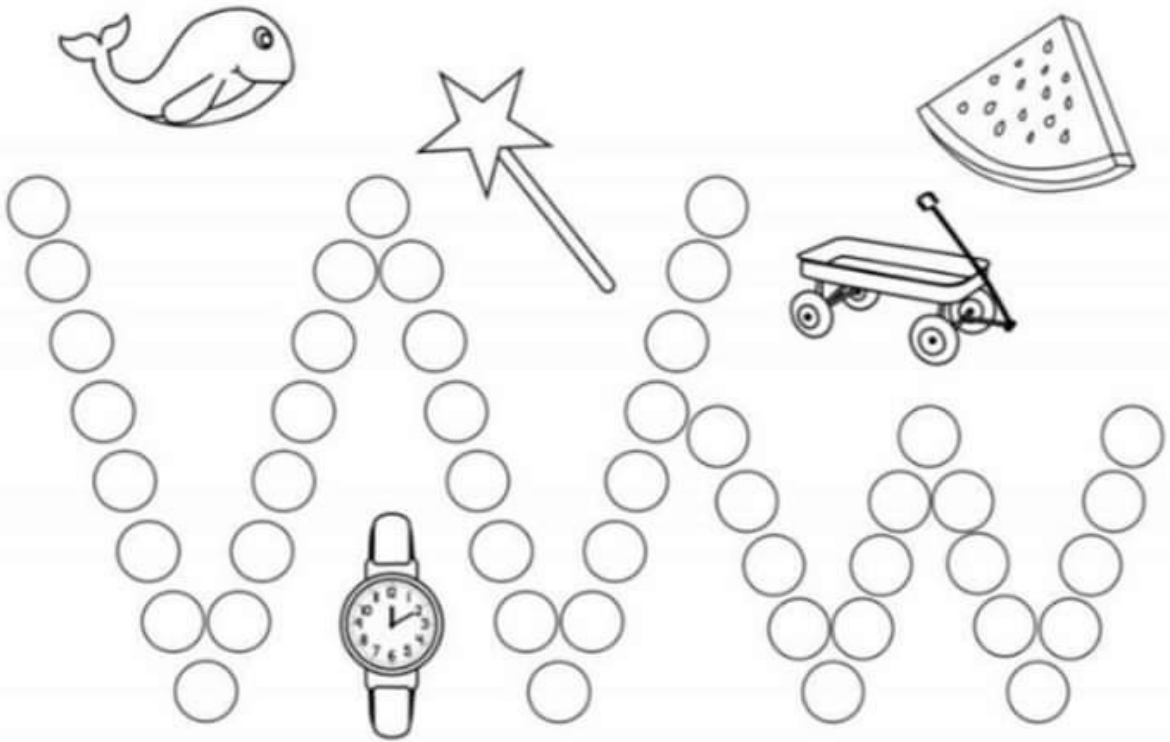
Name: _____

Name: _____

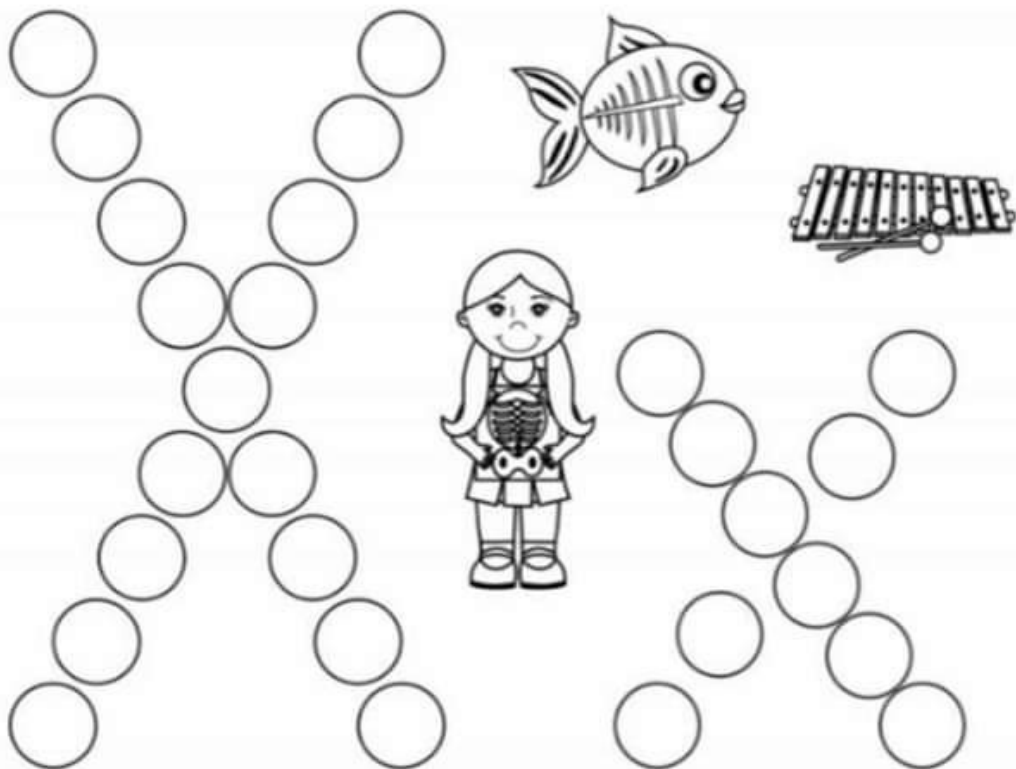

Name: _____

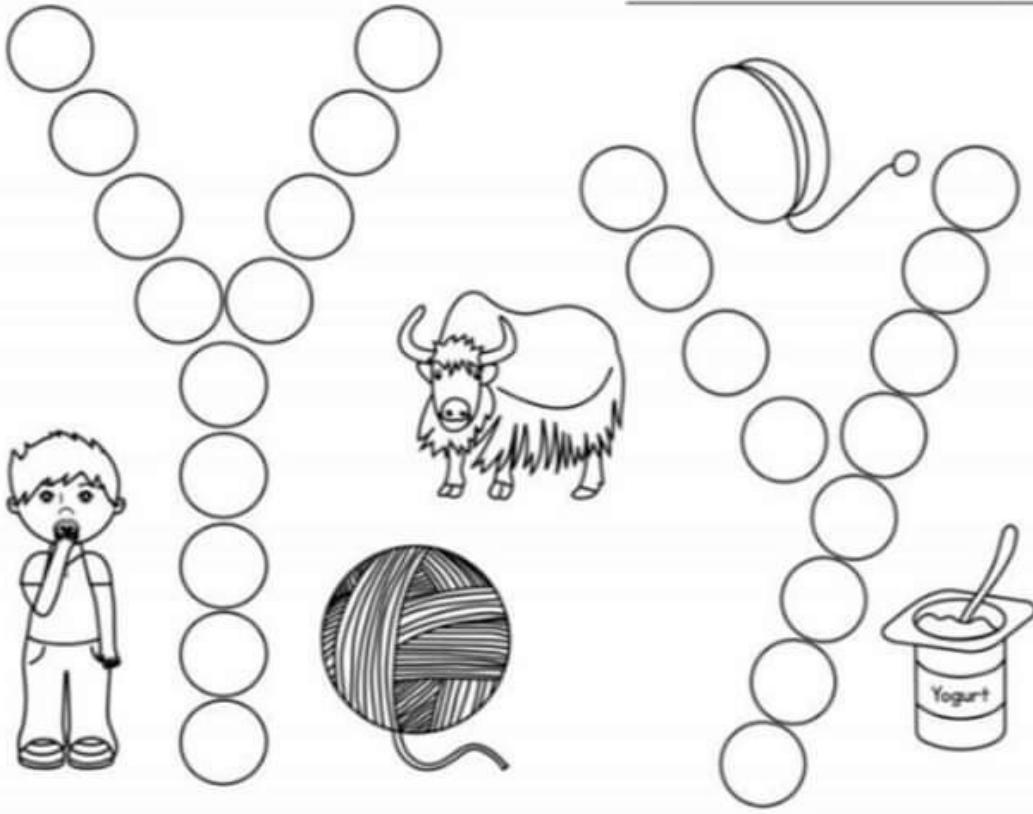
© Fun Early Learning

Name: _____

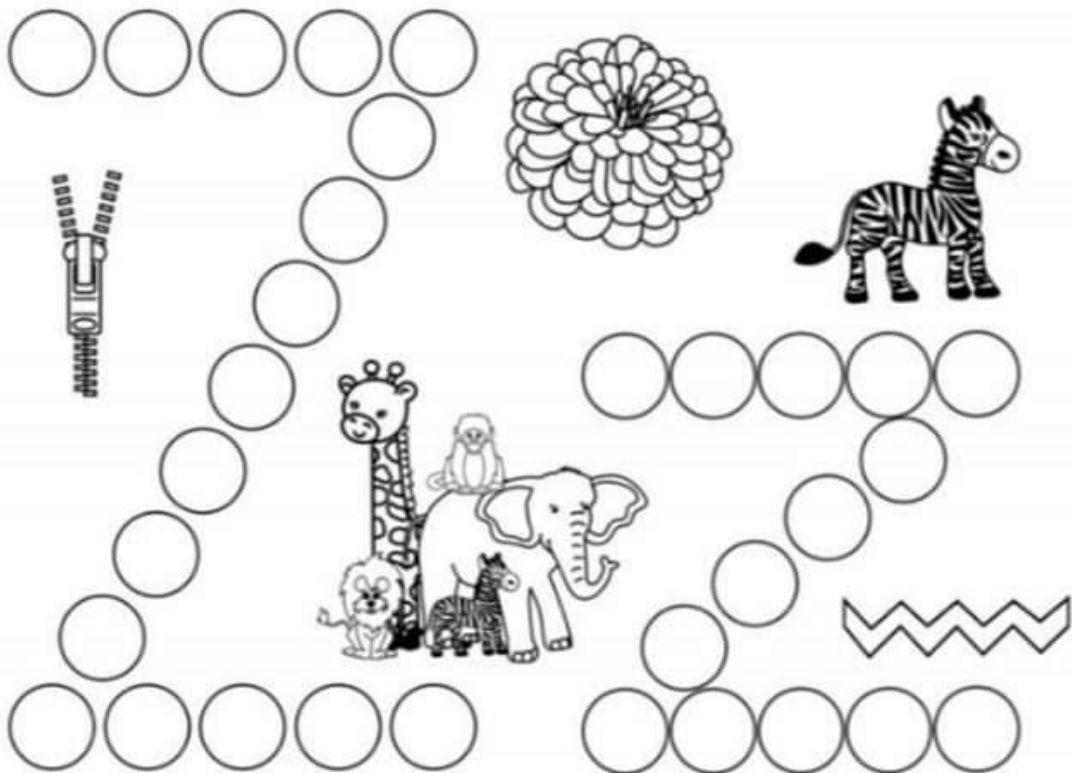
© Fun Early Learning

Name: _____

© Fun Early Learning

Name: _____

© Fun Early Learning

ВИСНОВКИ

Дислексія, аутизм, затримка психічного розвитку, дисграфія – слова часто не зрозумілі та страшні для пересічного громадянина. Ще декілька років назад вчитель, зачувши їх сумнівався, чи варто дітками з такими діагнозами взагалі навчатись в колективі з «нормальними» дітьми. Сьогодні поняття інклюзії широко відоме всім, і вищепераховані слова – це далеко не повний список діагнозів, які дозволяють особливим дітям навчатись в звичайній загальноосвітній школі за типовими програмами своїх ровесників. Наше суспільство повертається до основ гуманності, коли ми розуміємо, що інакшість не є перепорою для отримання знань.

Термін “інклюзія” з’явився через необхідність залучення людей з інвалідністю до суспільного життя. Він закріплений у Конвенції ООН про права людей з інвалідністю. Але інклюзії можуть потребувати не лише люди з інвалідністю, а й будь-яка людина в певних життєвих ситуаціях.

Навчання особливих діток вимагає від нас знань не тільки методики викладання предмету але і знань психології та навіть тісної співпраці з дефектологами, логопедами та, насамперед , батьками дитини.

Вивчення іноземної мови завжди було і є пріоритетним та, водночас, складним компонентом навчання. В данньому посібнику ми звернули увагу на вивчення абетки діткам з особливими потребами, як запоруки успішного навчання читання. Адже саме навички зорового сприйняття тексту дають основу для формування всіх компетентностей в процесі оволодіння іноземною мовою.

Обираючи вправи, ми спирались на базові знання про особливості розвитку дітей, які навчаються в нашому навчальному закладі. Теоретичні знання про поняття дислексії, ЗПР та аутизму допомогли нам краще розуміти, що відбувається з дитиною під час навчання, які методи їй підходять, коли варто наполягати на співпраці з іншими дітьми, коли доречно використати картки замість мовлення, коли потрібно намалювати букву чи виліпити її, щоб дитина запам’ятала, щоб вона

могла несподівано запитати у батьків «what is your name?» чи прочитала якесь невеличке слово не на уроці навіть, щоб вона не боялась вийти на фізкультхвилини і перед усім класом повторювати руханку і навіть задавати темп.

Ми спробували розповідати різноманітні казки про букви, щоб зацікавити дітей, застосовували лексику, взятую з шкільного підручника та зошита, тому що діти можуть повторити її вдома при необхідності. Так, власне, виникла ідея укласти їх в невеличкий посібник та додати картинки, щоб у дітей виникли асоціативні зв'язки, адже ми знаємо, що аутисти, дислексики та учні з затримкою психічного розвитку мислять категоріями образів та мають гарну уяву, тому дуже часто вони допомагали в створенні сюжету.

Підсумовуючи усі наші теоретичні знання та практику, хочемо наголосити на найважливіших факторах успішного навчання: співпраця з дитиною та її батьками, створення комфортної психологічної атмосфери, розуміння особливостей розвитку кожної дитини, відповідно до її діагнозу та методично грамотний підбір вправ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи / А.А. Колупаєва. Київ : Самміт-книга, 2009. 272 с.
2. Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, 2014. № 4–6. 100 с.
3. Коваль Л.В. Організація інклюзивного середовища у закладі освіти / Л.В. Коваль // Інклюзивне навчання в Новій українській школі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (26–27 березня 2018 р., м. Терехів): у 2 ч. Київ : Інтерсервіс, 2018. С. 46–49.
4. Кузава І.Б. Роль інклюзивного середовища у формуванні особистості дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку / І.Б. Кузава URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znppo_2012_11_60.pdf.
5. Петушкова Л.А. Впровадження інклюзивної моделі освіти в загальноосвітніх закладах: проблеми підготовки вчителів до роботи з дітьми / Л.А. Петушкова. URL: www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/1/statti/.../3petyshkova.htm.
6. Рассказова О.І. Інклюзивне освітнє середовище як простір соціального виховання молодших школярів / О.І. Рассказова, К.М. Резнік. URL: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/MicroCAD/2013/S14/%D0%92.pdf>.
7. Фурдуй С. Своєрідність соціалізації дітей з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання / С. Фурдуй // Соціальне партнерство в інклюзивній освіті: європейський вектор, українські реалії: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (15 березня 2018 р.). Ізмаїл :РВВ ІДГУ, 2018. С. 64–67.
8. Кілька неочевидних тез про інклюзивну освіту. URL: <http://nus.org.ua/articles/kilkaneochevydnyh-tez-pro-inklyuzyvnu-osvitu/>.

9. Калініченко І.О. Особливості формування інклюзивного освітнього середовища для забезпечення всебічного розвитку дитини / І.О. Калініченко. URL: <http://ap.uu.edu.ua/article/80>.

10. Волошина О. Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до роботи в інклюзивних класах / О. Волошина, Н. Дмитренко // Наукові записки. 2016. № 4. С. 142–149. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7294/1/Voloshyna%20%20Dmitrenko.pdf>

11. <https://www.modelteaching.com/education-articles/teaching-strategies/4-engaging-strategies-to-teach-the-alphabet>

12. <https://dyslexiaida.org/wp-content/uploads/2015/01/DITC-Handbook.pdf>

13. <https://www.dyslexia.com/about-dyslexia/understanding-dyslexia/guide-for-classroom-teachers>

14. <https://www.time4learning.com/homeschooling/special-needs/autism/teaching-reading.html>

15. <https://learnenglish.britishcouncil.org/skills/reading>

16. <https://www.teachingenglish.org.uk/article/unit-4-reading-skills>

17. <https://www.autism.org.uk/professionals/teachers/teaching-young-children.aspx>

18. Даниелс Елен Р. і Стаффорд Кей. Залучення дітей з особливими потребами до системи загальноосвітніх класів. — Л. : Тов. «Надія», 2002. — С. 23 .

19. <https://naurok.com.ua/osoblivosti-navchannya-ditey-z-autizmom-v-umovah-specialno-shkoli-62659.html>

20. <https://cambridge.ua/uk/kids/dyslexia/>

21. <https://day.kyiv.ua/ru/article/obshchestvo/predlozhenie-iz-kartinok>

22. <https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/logopediya/2015/04/25/korreksiya-disleksii-po-metodike-ronalda-deyvisa>

ДОДАТОК 1

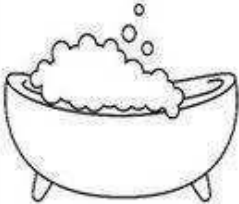
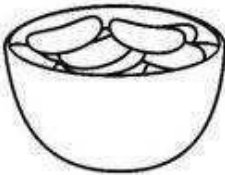
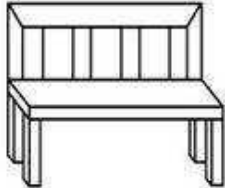

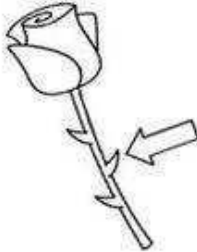

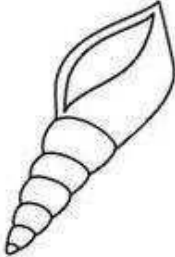

Name: _____

Directions: Color or dab the missing digraph then write the digraph in the blank to complete the word.

Digraph Dab

 ba ____	(ch) (sh) (th)	 ____ips	(ch) (sh) (th)	 ben ____	(ch) (sh) (th)
 ca ____	(ch) (sh) (th)	 ____orn	(ch) (sh) (th)	 tra ____	(ch) (sh) (th)
 ____ell	(ch) (sh) (th)	 bea ____	(ch) (sh) (th)	 ear ____	(ch) (sh) (th)

Name _____

First Sound BUBBLES

h f c

p n r

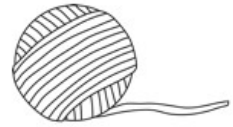
w i z

x z u

t z c

y c g

l t c

c s n

FREE

z c y n

ДОДАТОК 3

